

Брюховецька, М. Козоріз, А. Гриценко. У роботі Л. Беновської «Капіталізація інноваційно активних підприємств» обґрунтовані підходи і методичні рекомендації з питань підвищення капіталізації інноваційно активних підприємств. У дослідженні А. Двигун «Соціально-економічні механізми забезпечення конкурентоспроможності виробництва» розглянуто теоретичні та практичні аспекти капіталізації суб'єктів ринкових відносин, виявлено й оцінено їх вплив на конкурентоспроможність промислового виробництва. В роботі Н. Шевченко «Капіталізація акціонерних товариств в умовах функціонування фондового ринку» вивчаються процеси капіталізації акціонерних товариств

Аналіз показує, що найбільші за рівнем капіталізації підприємства України зосереджено у таких галузях промисловості [2]: металургія (Алчевський металургійний комбінат (607 млн. дол.), Азовсталь (801 млн. дол.), ArcelorMittal Кривий Ріг (2415 млн. дол.), ММК ім. Ілліча (1409 млн. дол.), Запоріжсталь (1559 млн. дол.), машинобудування (Мотор Січ (783 млн. дол.), Укравто (126 млн. дол.), Стаханівський вагонобудівний завод (265 млн. дол.), Турбоатом (277 млн. дол.), хімічна промисловість (Алчевський КХЗ (404 млн. дол.), Авдіївський КХЗ (256 млн. дол.), Ясинуватський КХЗ (180 млн. дол.), енергетика (Дніпренерго (690 млн. дол.), Центренерго (665 млн. дол.), Західенерго (480 млн. дол.), гірничо-збагачувальна галузь (Полтавський ГЗК (2475 млн. дол.), Південний ГЗК (935 млн. дол.), Північний ГЗК (946 млн. дол.). Однак, слід відзначити, що рівень капіталізації вітчизняних підприємств залишається низьким, у порівнянні з зарубіжними компаніями-аналогами.

Позитивно оцінюючи результати досліджень вчених, слід зазначити, що проведений аналіз наукових робіт в сфері управління капіталізацією дозволив виділити ряд аспектів, які залишаються недостатньо розробленими в науковій літературі і призводять до зниження рівня капіталізації підприємств, стримуючи процес їх інтеграції в економічні відносини і розвиток. Так, відсутнє єдине методичне і науково-практичне забезпечення обґрунтування і реалізації стратегії капіталізації бізнес-структур, потребують розробки комплексні інтегровані підходи до управління процесами забезпечення капіталізації, існує об'єктивна необхідність у формуванні програм і концепцій управління капіталізацією, а також у розробці соціальних і економічних методів підвищення реальної капіталізації суб'єктів ринкових відносин в Україні.

ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ В УМОВАХ КРИЗИ

*Уфимцева О.Ю. ДВНЗ "ПДАБА", м. Дніпропетровськ
Топал С.В. ДВНЗ "ПДАБА", м. Дніпропетровськ*

Аналіз перспектив розвитку сучасної економіки неможливий без врахування міжнародної економічної ситуації, яка сьогодні характеризується як

післякризова. При цьому необхідно використовувати знання та досвід попередньої світової економічної кризи 1929-1931 рр. її наслідки та шляхи подолання.

Будь-які економічні явища мають спільні системно-структурні властивості. У сучасній кризі та кризі 30-х років минулого століття є як загальні риси, так і розходження. Найбільш очевидно є ідентичність джерел кризи. Так причиною кризи 1929 р. можна назвати значне зростання біржових спекуляцій на Нью-йоркській і іншій біржах. При цьому світова економіка в минулому столітті входила в стадію глобалізації, тому обвал у Нью-Йорку відгукнувся по усьому світі. Схожі дії передували сучасній кризі. Стрімкий ріст біржових, фінансових, майнових спекуляцій викликав обвал фінансової системи і, як слідство, зниження обсягів національного виробництва та зростання безробіття.

Аналіз сучасної кризи показує, що на 2008 р. потрапили «кризові» фази більше короткого 7 - 11-літнього так званого циклу Жюгляра, пов'язаного з коливаннями цін і кредитних ставок, та більше довгого 45 - 60-літнього економічного циклу Кондрат'єва, пов'язаного з розробкою та впровадженням інновацій. У період, що пройшов з моменту успішного подолання великої депресії урядам і економістам вдавалося уникати загального економічного спаду, стимулюючи різні сфери економічної діяльності. Учені-економісти навіть висували гіпотезу про можливість розвитку сучасної економіки в безкризових умовах. Лауреати нобелівських премій по економіці пропонували усе більше складні фінансові інструменти (зокрема, сумно відомі тепер деривативи). Можливо, тому економічним явищам кінця 2007 р. не надали того значення, якого вони заслуговували.

Необхідно враховувати, що напередодні кризи 30-х років економічний ріст відбувався в невеликій групі передових країн, а сучасний підйом у світовій економіці опирався на ріст у країнах, що розвиваються, і країнах з перехідною економікою, включаючи найбільш населені країни світу - Китай та Індію.

Принциповою відмінністю сучасної кризи є більш глобальне його протікання із залученням більшості країн світу. Тоді як криза 30-х років ХХ століття не відразу торкнулася деяких країн, наприклад, Англію та Францію. А в Радянському Союзі в роки світової кризи взагалі проходила індустріалізація, що супроводжувалася значними темпами росту. Антикризові міри в таких країнах як Німеччина, Італія, Японія привели до посилення державного регулювання та пріоритету соціально-орієнтованої економіки перед ліберально-ринковою. Антикризова політика різних країн мала істотні розходження, що збільшило час виходу з великої депресії. Різко підсилювався протекціонізм, були підвищені або введені мита. У результаті обсяг світової торгівлі з 1929 по 1933 р. скоротився в три рази. Сучасна ж ситуація характеризується високою активністю урядів з використанням міжнародних нарад.

Відмінною рисою сучасних антикризових мір є націоналізація найбільших банків і фінансових установ. Наприклад у США минулому змушені націоналізувати фінансові корпорації «Fannie Mae» і «Freddie Mae», які володіли половиною іпотечного ринку країни, саму велику у світі страхову

корпорацію «American International Group» (AIG), що працювала в області страхування фінансових ризиків і найбільші банки країни та світу.

Необхідно відзначити, що світові кризи відображаються на геополітичній картині світу. У результаті великої депресії тоталітарні країни почали різко підсилювати свої позиції. Почалася активна підготовка до війни з боку Германії та Японії. Цей негативний досвід необхідно враховувати при розробці мір антикризового регулювання.

АДАПТАЦИЯ СИСТЕМЫ УПРАВЛЕНИЯ ПРЕДПРИЯТИЕМ ПУТЁМ ИЗМЕНЕНИЯ КРИТЕРИЕВ ПРИ ПРИНЯТИИ РЕШЕНИЯ

*Шевченко В.В., ГВУЗ «Донецкий национальный технический университет»,
г. Донецк*

В условиях нестабильной рыночной экономики процессы адаптации предприятий становятся объектом пристального внимания учёных-экономистов. Практика показывает, что руководители предприятий и организаций должны своевременно вносить изменения в их деятельность с целью решения поставленных задач в изменяющихся условиях. Вопросам адаптации предприятий к условиям рынка в научной литературе всегда уделялось большое внимание. Однако до настоящего времени не сложилась единая концепция, которая в достаточно полном объёме поясняла бы причины и условия, при которых возникает необходимость изменять уже принятые решения и/или принимать новые. Большинство существующих алгоритмов принятия решения основываются на предположении о первичном характере (презумпции) проблемы: сначала появляется (или выявляется) проблема – потом происходит её разрешение. Однако такой подход следует считать односторонним. На практике часто возникают ситуации, когда изменение ранее принятых решений связано не с появлением (или выявлением) новых проблем, а, наоборот, с появлением новых перспективных возможностей в деятельности предприятия или организации. В этом случае стандартная последовательность действий руководителей, а также критерии принятия решения изменяются.

Анализ «парадокса Алле» показывает, что при различных внешних условиях индивиды могут использовать при принятии решения различные критерии: максимум ожидаемой прибыли, максимальный уровень надёжности. При этом остаётся неясным, в каких случаях (и с учётом каких факторов) необходимо и целесообразно использовать тот или иной критерий. Данная проблема становится ещё более острой для предприятий и организаций в тех случаях, когда использование различных критериев приводит к различным вариантам решения. Разрешить данную проблему можно при помощи многокритериального подхода, сущность которого заключается в следующем.

1. Все решения, принимаемые в системе управления, следует разделить на три уровня: оперативные, тактические и стратегические (при необходимости количество уровней можно изменить).